

KENTSEL SİTLERİN KENTSEL PEYZAJA KATKILARI: GİRESUN ZEYTİNLİK MAHALLESİ ÖRNEĞİ

Özet

Mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat değerleri ile kentsel sit alanları, kentlerin kimliğini ön plana çıkarmakta peyzaj potansiyel değerini artırmaktadır. Hızlı kentleşmenin bir sonucu olarak Türkiye’de tarihî, kültürel ve doğal değerlere sahip olan birçok kentin özgün dokusunun yok olmasına rağmen ayakta kalabilen mahalle örneklerine de rastlanmaktadır. Bu çalışmada, kentlerin bir parçası olan tarihî, geleneksel, doğal, sanat ve estetik değerlere sahip mahallelerin sürekliliği sağlanarak kuşaktan kuşağa aktarılması ve bu alanların kentsel peyzaj planlamalarındaki öneminin vurgulanması amacı ile Karadeniz Bölgesi’nde yer alan ve Giresun kentsel sit alanı olarak ilan edilen Zeytinlik Mahallesi örneği ele alınmıştır. Kentsel sit alanlarında yer alan yapısal materyallerin, binaların koruma ve restorasyonuna önem verildiği kadar, çevresinde bulunan bitkisel materyalin de korunması ve sürdürülebilirliğine önem verildiği takdirde kentsel peyzajın kalitesi üzerine olumlu katkılar sağlayacağı belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sit, Kentsel Sit, Peyzaj, Zeytinlik Mahallesi, Giresun.

CONTRIBUTIONS OF URBAN SITES TO URBAN LANDSCAPE: GİRESUN ZEYTİNLİK QUARTER CASE

Abstract

Urban sites and their architectural, local, historical, aesthetic and artistic values emphasize the identity of cities and increase the potential value of landscapes. Although the unique texture of many cities which have historic, cultural and natural values in Turkey has vanished as a result of rapid urbanization, cases of quarters that survive are still observed. This study addresses to the case of Zeytinlik Quarter that was declared as a urban site of Giresun in Black Sea Region in order to hand such areas over to the next generations and emphasize their importance in urban landscape planning by ensuring the continuity of quarters which are an integral part of cities and have historical, traditional, natural, artistic and aesthetic values. It is reported that if the same level of importance that is attached to the conservation and restoration of structural materials and buildings available in Urban Sites are attached to the conservation and sustainability of vegetal materials in the vicinity, it will make positive contributions to the quality of the urban landscape.

Keywords: Site, Urban Site, Landscape, Zeytinlik Quarter, Giresun.

GİRİŞ

Türkiye, binlerce yıllık geçmişi olan uygarlıkların yaşadığı bir ülke olarak çok zengin bir kültürel, doğal ve tarihî mirasa sahiptir. Ancak Türkiye’de de tarihî çevreyi bir bütün olarak koruyabilmek için gereken yasal çerçeve 1970’lerde oluşturulabilmiştir. Tarihî çevre bilincinin gelişmesiyle tarihî, kültürel ve doğal mirasın kent bütünüyle birlikte korunması, değerlendirilmesi ve bu alanların öncelikli alanlar olarak planlanmasının gerekliliği ortaya konmuştur.

Bir toplumun kültür birikimiyle biçimlenen ve nesiller arasında köprü olma görevi üstlenen tarihî çevrelerin korunmasının gerekliliğinin ortaya konması, bunun çağdaş yaşam koşullarıyla entegrasyonunun sağlanmasında ve kültürel kimliğini sürdüren yaşanabilir mekânlar olarak gelecek nesillere aktarılmasında etkin olacak önerilerin geliştirilmesiyle mümkündür (Kuter ve Erdoğan 2008: 35-44).

2863 nu’lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu’na göre *sit*; tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihî hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlardır (Gül ve Kuş Şahin 2010: 1564-1574).

1984 yılında çıkarılan “Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tespit ve Tescili” hakkındaki yönetmelikte ise “kentsel sit; mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliği bulunan ve bir arada bulunmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan, kültürel ve tabii çevre elemanlarının (yapılar, bahçeler, bitki örtüleri, yerleşim dokuları, duvarlar) birlikte buldukları alanlar” olarak ifade edilmiştir (Aydemir vd. 1999: 447; Koçan 2012a: 95-109).

Çötel (2012: 71-110), kültürel peyzajın korunması ve sürdürülebilir kentsel gelişmenin yaratılması yönünde bir politika önerisinde bulunmak amacıyla yaptığı çalışmada, kültürel peyzajın korunması ile sürdürülebilir kentsel gelişmenin yaratılması arasında karşılıklı bir etkileşim olduğunu vurgulamıştır.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu hükümleri doğrultusunda kentsel sitler; mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliğine sahip ve bir arada bulunmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan, kültürel ve tabii çevre elemanlarıyla (yapılar, bahçeler, bitki örtüleri, yerleşim dokuları, duvarlar) ön plana çıkan alanlardır (Gül ve Kuş Şahin 2010: 1564-1574).

Kentlerin hızla büyümesi ile birlikte ortaya çıkan önemli sorunlardan biri, tarihî kimliklerini kaybetmesidir. Yeni yerleşim alanları geleneksel doku üzerinde baskı oluşturarak bu yerleşim yerlerini düzensiz alanlara dönüştürmektedir. Bu dönüşüm Türkiye’de tarihî değerlere sahip kentlerin sorunudur. Yeni yerleşim alanlarının kent kimliğine saygılı olmadığı, her kentte aynı tip yapılaşma görüldüğü gözlenmektedir (Görmüş Çetikalı ve Açıksöz, 2006: 81-88).

Kentsel peyzaj, tarihî çevre için önem kazanmakla birlikte o yerin kimliğini anlamamızı sağlayan kavramlardan biridir. Bu kavram, kentsel çevre ile kimlik bütünlüğünü ve imge sürekliliğini içermektedir. Yeni kentsel gelişimlerin yerel değerlere saygılı olarak gelişmesi, imge sürekliliği açısından önem kazanmaktadır. Kentlerin fiziksel büyümeleriyle artan görsel kirlilik ya da genel ifadeyle kentsel peyzajdaki bozulmalar nedeniyle kimlik, anlam ve imge yaratma kavramları günümüz kentsel tasarım çevrelerinin temel sorunları olmuştur (Karaman 1991: 78; Çetikalı ve Açıksöz 2006: 81-88).

Tarihî kent dokuları, doğal ve kültürel çevre üzerindeki karşılıklı ilişkilerin etkisiyle zaman içinde değer kazanan doğal, kültürel, görsel ve anlamsal nitelikleriyle ifade edilebilen kültürel miraslardır. Yaşayan geleneksel kültürler ile kültürel peyzajlar olarak nitelenen bu alanların gelecek kuşaklara aktarılması için koruma altına alınmaları ve sürdürülebilir kullanımlarla değerlendirilmeleri gerekmektedir (Koçan 2012b: 81-96)

Aşırı nüfus artışı ve göç paralelinde plansız ve denetimsiz olarak gelişen kentsel yapı, kentlerin kuşatılmasına, merkezde var olan dokunun zedelenecek tarihî, kültürel ve doğal değerlerin yok olmasına neden olmaktadır. Türkiye metropoliten kentleri de Sanayi Devrimi ve sonrasında yaşanan teknolojik gelişmeler, hızlı nüfus artışı, göç vb. nedenlerden kaynaklanan hızlı ve düzensiz kentleşme olgusu ile karşı karşıya kalmıştır. Bu olgu, plansız arsa spekülasyonu ile birleşince kültürel, tarihî ve doğal mirasın yoğun olarak bulunduğu yaşam çevreleri kentsel çöküntü alanlarına dönüşmüş ve uluslar kültürel kimlik sorunuyla karşı karşıya kalmışlardır. (Kuter ve Erdoğan 2008: 35-44).

Günümüzde fiziki ve sosyo-kültürel yapının korunmasında koruma planlarının yeterli olmadığı, korumaya yönelik yönetim planlarının, yönetim modellerinin gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Fakat, yapılan uygulamalarda koruma ve yenileme çalışmalarında çoğunlukla tarihî yapının restore edildiğini ya da cephe restorasyonu ile yetinildiğini, tarihî bina ile bahçesinin birlikte ele alınmadığını ve kentsel peyzaj öğelerinin korumaya dahil edilmediğini göstermektedir (Çelik 2004: 1-10).

Çelik ve Yazgan (2007: 1-10) kentsel peyzaj tasarımı kapsamında tarihî çevreyi korumaya yönelik yasa ve yönetmeliklerin irdelenmesi konulu çalışmasında yürürlükte olan 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma (KTVK) Kanunu’nu kentsel peyzaj tasarımı kapsamında irdemiş ve koruma kanunu özelinde önerilerde bulunmuşlardır. Ayrıca, koruma ve yenileme çalışmalarında, tarihî binaların bahçesiyle bütün olarak ele alınmasının ve tarihî dokularda peyzaj çalışmalarının gerekliliğini vurgulamışlardır.

Kentsel sit alanları üzerine yurt içi ve yurt dışında çok sayıda çalışma yapılmıştır. Bunlardan bazıları; Barrett (1993: 435), Kong ve Brenda (1994: 247-265), Sim (1996: 399-409), Larkham ve Lodge (1997: 121-136), Özeke (2000: 87-96), Gürpınar (2001: 23-24), Dalkılıç ve Aksulu (2004: 313-326), Candaş ve Sağsöz (2004: 57-66), Günal (2005: 92-122), Yıldırım (2005: 28-35), Türkün ve Ulusoy (2006: 129-139), Ünver (2006), Halifeoğlu ve Dalkılıç (2006: 93-111), Yücel ve Gülersoy (2006: 3-14), Örnek Özden (2006: 651-660), Kocabaş (2006: 107-126), Atabeyoğlu vd. (2009: 41-53) Yılmaz vd.nin (2011:1-10) yaptıkları çalışmalardır.

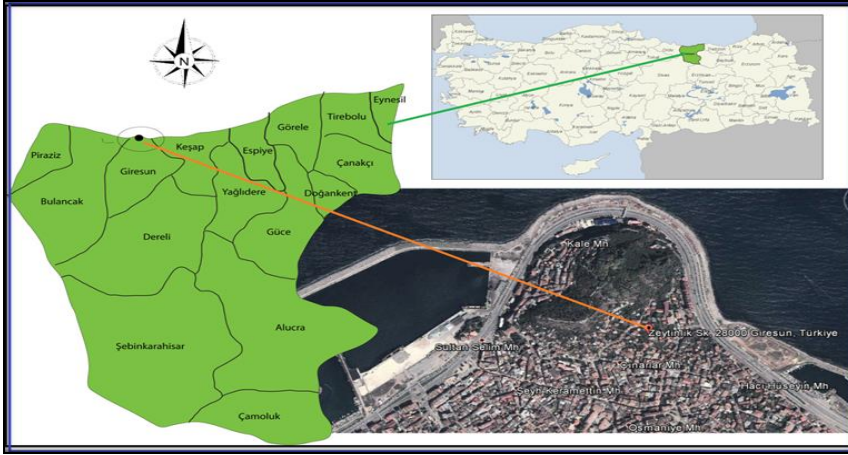
Çalışmanın amacı ile Karadeniz Bölgesi’nde yer alan Giresun kentsel sit alanı olarak ilan edilen Zeytinlik Mahallesi; evlerin mimari özellikleri, bahçe tasarımları, bitki örtüsü, duvarları, döşeme elemanları gibi özellikleri bakımından incelenerek kentsel peyzaja katkıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Materyal

Çalışma materyalini Doğu Karadeniz Bölgesi’nde yer alan Giresun kentinin Zeytinlik Mahallesi oluşturmaktadır. Giresun kentinin ilk kurulduğu yer olarak bilenen Zeytinlik Mahallesi, günümüze kadar tarihî dokusu bozulmadan gelen bir yerleşmedir (Aydın 2002; Özen vd., 2006:135-142). Zeytinlik Mahallesi, Giresun kentinin en eski yerleşimidir.

Zeytinlik Mahallesi, kentsel sit alanı koruma amaçlı imar planı 1989’da hazırlanmıştır. Daha sonra 1997’de koruma imar planı üzerinde revizyon çalışması yapılmıştır. Revizyon planında Zeytinlik Mahallesi’nde yeni yollar ve yapı izinleri gündeme getirilmiştir. Yeni yollar ve mevcutlarının genişletilmesi, tarihî sokak dokusunun bozulması ve bazı evlerin bahçe duvarlarının kısmen yıkılması anlamına gelmiştir (Aydın ve Özen 2003:211-221; Özen vd. 2006:135-142).

Çalışma alanı olarak belirlenen Zeytinlik Mahallesi’nin konumu Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Çalışma alanının konumu

Yöntem

Araştırma alanında yapılan etüt çalışması, mahalle sakinleri ile yapılan bire bir görüşmeler, fotoğraf ve video çekimleri, evlerin ve bahçelerinin yapısal analizi, kullanılan bitki materyalinin incelenmesi, çalışmanın yöntemini oluşturmaktadır. Zeytinlik Mahallesi hakkında toplanan bilgiler veri olarak kullanılmıştır. Kentsel sit alanları konusunda daha önce yapılmış çalışmalar incelenmiş, literatür taranmıştır. Yapılan analizler değerlendirilerek kentsel sit alanı olarak ilan edilmiş olan Zeytinlik Mahallesi'nin kentsel peyzaja katkıları belirlenmiştir.

Bulgular

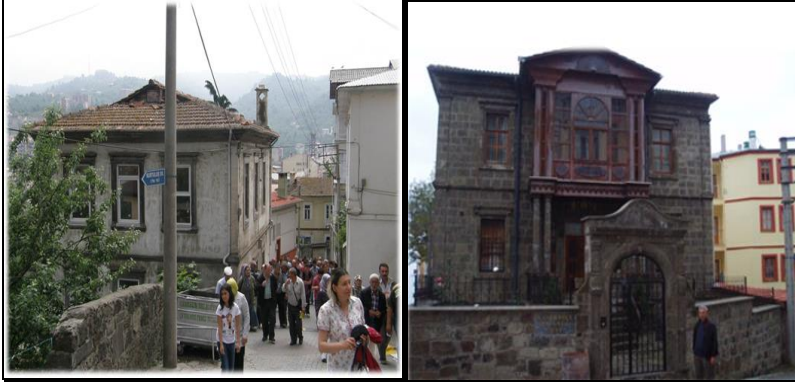
Şekil 2. Zeytinlik Mahallesi'ndeki yerleşimler

Zeytinlik Mahallesi'ndeki yerleşimler genelde bahçeli, iki katlı, dış duvarları taş ve ahşap kaplamalı yapılardan oluşmaktadır (Şekil 2).

Şekil 3. Yeni yerleşimler

Yeni yerleşim bölgelerinde ve kooperatif alanlarında ise çok katlı apartman şeklinde betonarme yapılar yerleşim desenini oluşturmaktadır (Şekil 3).

Şekil 4. Bina inşasında kullanılan malzemeler

Bina inşasında kum, çakıl, taş, mıcır, tuğla, kiremit, çimento, kireç vb. malzemeler yaygın olarak kullanılmış olup yöreye özgü materyallerin kullanımına pek rastlanmamaktadır (Şekil 4).

Sit alanı kentin kuzey ve doğu kısmını geniş bir perspektifte gören ve güney yönünden kuzey yönüne doğru gittikçe azalan eğimli bir topografya üzerindedir. Pek çok tarihî evin bulunduğu Zeytinlik Mahallesi'nin yakınında önemli anıtsal ve sivil mimari örnekleri de mevcuttur. Giresun Kalesi, Giresun Müzesi (Gogora Kilisesi), Hacı Miktat Camii, Hacı Hüseyin Camii bunlara örnektir. Zeytinlik Mahallesi Giresun Kalesi'nin de bulunduğu yarım adanın doğu yamacında, kalenin eteklerindedir (Şekil 5).

Şekil 5. Giresun Kalesi'nin eteklerinde yer alan Zeytinlik Mahallesi

Bahçe duvarları genellikle yüksek inşa edilmiştir. Her evin bahçesinde avlu sistemi bulunmaktadır (Şekil 6).

Şekil 6. Ev bahçelerini çevreleyen yüksek duvarlar

Yüksek duvarlarla çevrilmiş ev bahçelerinin kapıları genellikle ferforje demir malzemesinden yapılmıştır. Bazı bahçe kapıları ve duvarlarında sarılıcı bitkiler kullanılmıştır (Şekil 7).

Şekil 7. Bahçe duvarları ve kapıları

Bina girişleri genellikle merdivenlidir (Şekil 8).

Şekil 8. Bina girişleri

Şekil 9. Bahçe avlusunda süs havuzu

Bahçe avlularında formal şekilde tasarlanmış süs havuzları yer almaktadır. Havuz çevresi saksılar içinde yetiştirilen çiçeklerle süslenmiştir (Şekil 9).

Mahalle içinde evler arasından dar sokaklar geçmektedir. Sokaklarda kullanılan döşeme materyali taştır (Şekil 10).

Şekil 10. Mahalle içindeki dar sokaklar

Şekil 11. Mahalle içindeki restore edilmiş ve edilmemiş evler

Mahalle içinde restore edilmiş evler olduğu gibi hiçbir değişime uğramamış evler de bulunmaktadır (Şekil 11).

Evlerde geçmişe duydukları özlemden dolayı evlerin gerçek sahipleri ikamet etmektedir. Genellikle yaşlı insanlardır (Şekil 12).

Şekil 12. Evlerde ikamet edenler

Zeytinlik Mahallesi’nde Giresun’un doğal bitki örtüsüne yer verilmiştir. Evlerin bahçelerinde bitkiler saksı ve çiçek kasaları içinde, sarılıcı bitkiler bina cephe ve balkonlarında, bahçe duvar ve kapılarında kullanılmıştır. Bahçe kapısından eve doğru girişin her iki yanı saksı içinde veya parterlerde kullanılan bitkilerle sınırlandırılmıştır. Bahçe avlularında gölge ağaçlarını bulunmaktadır. İkamet edenler için özellikle avluda gölge yapmak amacıyla kullanılan asırlık ağaçların manevi değerleri çok fazladır (Şekil 13).

Şekil 13. Bahçe avlularından genel görünüm

Zeytinlik Mahallesi’nin ev bahçelerinde en çok; *Fuchsia x hybrida* (Küpe Çiçeği), *Campsis radicans* (Acem Borusu), *Nerium oleander* (Zakkum), *Citrus raticulata* (Mandalina), *Rubus platyphyllos* (Böğürtlen), *Pelargonium grandiflore* (Sardunya), *Ficus carica* L. (İncir), *Morus alba* L. (Ak Dut), *Morus nigra* L. (Kara Dut), *Olea europaea* L. var. *sylvestris* Brot. (Zeytin), *Cerasus avium* (L.) Moench (Kiraz), *Laurocerasus officinalis* Roemer (Karayemiş), *Viburnum lantana* L.(Kartopu), *Buxus sempervirens* L.(Şimşir), *Viola odorata* L.(Menekşe), *Potamogeton* sp.(Su sümbülü), *Anthemis triumfettii* (L.) All. (Papatya), *Primula vulgaris* Huds. subsp. *Vulgaris* (Çuha

Çiçeği), *Urtica dioica* L. (Isırğan Otu), *Brassica oleracea* (Lahana), *Hedera helix*, *Rosa* sp., *Vitis* sp., *Thuja* sp. (Mazı) gibi Giresun’un bitki örtüsünde yer alan geleneksel bitkiler yer almaktadır.

SONUÇ

Zeytinlik Mahallesi’nde yer alan evlerin bahçe duvarları korunma ve mahremiyet amacıyla yüksek duvarlarla çevrelenmiştir. Bahçede, sanat tarihi incelendiğinde Orta Çağda Avrupa bahçelerinde de koruma amaçlı olarak inşa edilen yüksek duvar sistemi kullanılmaktaydı. Mahremiyet amaçlı yüksek bahçe duvarları daha çok Türk-İslam bahçe anlayışından gelmektedir.

Bahçe kapısının girişinde, evin önünde bir avlu sistemi yer almaktadır. Avluda ev halkı dinlenmekte, boş zamanlarını geçirmekte, sıcak günlerde avluda oturup yemeklerini yemektirler. Genellikle avluda gölge yapan en az bir büyük ağaç bulunmaktadır. Altunkasa (1998: 26)’a göre geçmişte ve günümüzde yoksul, varlıklı her konut sahibi, küçük-büyük avlu ya da bir bahçe edinmeye çalışmıştır. Bu tür avlu ya da bahçeler hem iklimin etkisi hem de kişiye özel ve yabancı gözlerden uzak olma isteğiyle çoğunlukla yüksek duvarlarla çevrilidir. Bahçe avlularında formal süs havuzlarına rastlanmaktadır. Havuzların kenarları saksı içinde çiçeklerle bezenmiştir.

Zeytinlik Mahallesi’ndeki evlerin bahçelerinde Giresun’un doğal bitki örtüsünde yetişen bitkilere yer verilmiştir. Bahçelerde meyvesi yenilen ağaçlar ve ev halkının ihtiyacını karşılayacak kadar sebzeler yetiştirilmektedir. Evlerin bahçe kapılarının girişlerinde ve duvarlarda sarılıcı bitkilere yer verilmiştir. Avlularda çiçek tarhları, saksı ve kasalar içinde mevsimlik ve çok yıllık çiçekler yetiştirilmektedir.

Evlerin giriş kapısı ve bahçe genellikle aynı kotta değildir. Evin giriş kapısına genellikle dıştan merdivenle çıkılmaktadır. Evlerde genellikle evlerin gerçek sahipleri ikamet etmektedir. Geçmişe duydukları özlem ve anılarını canlı tutmak için kendileri için manevi değeri çok yüksek olan, atalarından, dedelerinden kalma evlerinde yaşamaktadırlar. Ancak, ikamet edenler çoğunlukla yaşlı insanlardır.

Giresun’a turizm amaçlı gelen insanlar Giresun Kalesi’ni ziyaret etmek istemektedirler. Giresun Kalesi’ne çıkan yol Zeytinlik Mahallesi kentsel sit alanı içinden geçmektedir. Yollar oldukça dar ve taş döşemedir.

Zeytinlik Mahallesi kentsel sit alanı, genel olarak değerlendirildiğinde ev bahçelerinde yüksek duvarların, avlu sistemlerinin, formal süs havuzlarının bulunması ile Türk-İslam bahçe sanatının izlerine rastlanmaktadır. Sit alanı içinde yer alan evler ise Aydın ve

Özen (2003: 211-221)’e göre özgün özelliklerini kaybetmeden günümüze kadar korumuşlardır.

Zeytinlik kentsel sit alanında sadece tarihî değeri olan evlerin koruma ve yenileme çalışmalarına yönelik restore çalışmaları değil, evlerin çevrelerindeki bahçe sanatı da koruma altına alınmalıdır. Ancak Çelik ve Yazgan (2007: 1-10), tarihî çevreyi korumaya yönelik yasa ve yönetmeliklerin gelişim sürecini uluslararası ve ulusal boyutta incelemeleri sonucunda, yapılan uygulamaların koruma ve yenileme çalışmalarında çoğunlukla tarihî yapıların sadece restore edildiğini ya da cephe restorasyonu ile yetinildiğini tarihî bina ile bahçesinin birlikte ele alınmadığını ve kentsel peyzaj öğelerinin korumaya dahil edilmediğini belirtmişlerdir.

Giresun Kalesi’ne çıkışı sağlayan yollar çevresinde yer alan Zeytinlik Mahallesi kentsel sit alanında bulunan evlerin özgün dokusunu ve mimari kimliğini kaybetmemesi, sokak sağlıklılaştırma çalışmalarının yapılması, geleneksel bitkilerin korunması, yüksek duvarların yıkılmadan avlu sistemlerinin korunması gibi durumlar, kentin imajını artıracaktır. Giresun kentinin imajının yüksek olması kentsel peyzaj üzerine de büyük katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

ATABEYOĞLU, Ömer; TURGUT, Hilal; YEŞİL, Pervin ve Hasan YILMAZ (2009). “Tarihi Bir Kentin Değişimi: Erzurum Kenti”, *İtü Dergisi /a*, 8(1): 41-53.

ALTUNKASA, M. Faruk (1998). *Peyzaj Mimarlığı*, Adana: Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Yardımcı Ders Kitabı.

AYDEMİR, S.; AYDEMİR, S. E.; ÖKTEN, N.; ÖKSÜZ, A. M.; SANCAR, C. ve M. ÖZYABA (1999). *Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı*, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Ders Notları, No:54.

AYDIN, Arzu (2002). Giresun Zeytinlik Mevkii Kentsel Sit Alanı Üzerine Bir Araştırma, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

AYDIN, Arzu ve Hamiyet ÖZEN (2003). “Revitalization of the Historic Urban Neighborhood: Case in Giresun”, *Livenarch Kongre Kitabı*, ss. 211-221, Trabzon.

BARRETT, H. (1993). “Investigating Townscape Change and Management in Urban Conservation Areas: The Importance of Detailed Monitoring of Planned Alterations”, *Town Planning Review*, 64(4): 435-456.

CANDAŞ KAHYA, Nimet ve Ayşe SAĞSÖZ (2004). “Kentsel Sitlerde Değişim: Doğu Karadeniz Bölgesi Kentsel Sitleri”, *Planlama*, (4): 57-66.

ÇELİK, Deniz (2004). Kentsel Peyzaj Tasarımı Kapsamında Tarihi Çevre Yenileme Çalışmalarının Peyzaj Mimarlığı Açısından Araştırılması: Beypazarı Örneği, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.

ÇELİK, Deniz ve Murat E. YAZGAN (2007). “Kentsel Peyzaj Tasarımı Kapsamında Tarihi Çevre Korumaya Yönelik Yasa ve Yönetmeliklerin İrdelenmesi”, *ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 9(11): 1-10.

GÖRMÜŞ ÇETİNKALE, Sevgi ve Sebahat AÇIKSÖZ (2007). “Kentsel Peyzajda Geleneksel Dokunun Sürdürülebilirliği: Bartın Örneği”, *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 13(2): 81-88.

ÇÖTELİ, Methiye Gül (2012). “Kültürel Peyzajın Korunması ve Sürdürülebilir Kentsel Gelişmenin Yaratılması Yönünde Bir Politika Önerisi”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(1): 71-110.

DALKILIÇ, Neslihan ve Işık AKSULU (2004). “Midyat Geleneksel Kent Dokusu ve Evleri Üzerine Bir İnceleme”, *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 19(3): 313-326.

GÜL, Atila ve Candan KUŞ ŞAHİN (2010). “Ülkemizdeki Doğal Sit Alanlarının Mevcut Durumu Analizi (Bodrum Yarımadası Örneği)”, *III. Ulusal Karadeniz Ormanlık Kongresi*, ss. 1564-1574, Artvin

GÜNAL, Veysi (2005). “Mardin İli’nde Kültürel Turizm Potansiyeli”, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 11: 92-122.

GÜRPINAR, Ergun (2001). “Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Üzerine”, *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, No: 23-24: 185-198

HALİFEOĞLU, F. Meral ve Neslihan DALKILIÇ (2006). “Mardin-Savur Geleneksel Kent Dokusu ve Evleri”, *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 11(1): 93-111.

KARAMAN, A. (1991). *Kentsel Peyzaj İçinde Yüksek Yapı Tasarım İlkeleri: İstanbul Üzerinde Gözlemler, Ders Notları*, İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi.

- KOCABAŞ, Arzu (2006). “Urban Conservation in Istanbul: Evaluation and Re-conceptualisation”, *Habitat International*, 30(1): 107-126.
- KOÇAN, Nurhan (2012a). “Uşak Kentsel Sit Alanının Koruma ve Süreklilik Bağlamında Değerlendirilmesi”, *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, 3(2): 95-109.
- KOÇAN, Nurhan (2012b). “Kütahya-Eskigediz Tarihi Kent Dokusunun Peyzaj Mimarlığı Açısından Değerlendirilmesi”, *Ordu Üniversitesi Bilim Teknik Dergisi*, 2(1): 81-96.
- KONG, Lily&S. A. Yeoh BRENDA (1994). “Urban Conservation in Singapore: A Survey of State Policies and Popular Attitudes”, *Urban Studies*, 31(2): 247-265.
- KUTER, Nazan ve Elmas ERDOĞAN (2008). “Çankırı Kentsel Sit Alanı Kaynak Potansiyelinin Saptanmasında Bir Yöntem”, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 5(1): 35-44.
- LARKHAM, Peter J.&Jacquelina LODGE (1997). “Testing UK Conservation in Practice: The Case Chartist Villages in Gloucestershire”, *Built Environment*, 23(2): 121-136.
- ÖRNEK ÖZDEN, Elif (2006). “‘Kentsel Sit Alanı’ İlanı ‘Mutlak Korunuyor’ Anlamına Geliyor mu?”, *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 21(4): 651-660.
- ÖZEKE, Ebru (2000). “Kentsel Sit Alanları'nda yapılan uygulamalar: Bursa Reyhan Bölgesi Üzerinde Bir İnceleme”, *Tasarım+Kuram Dergisi*, 1(2): 87-96.
- ÖZEN, Hamiyet; SERT Arzu ve Arzu AYDIN AKSOY (2006). “Giresun Kentsel Sit Alanı Evleri Üzerine Bir İnceleme”, *Trakya University Journal of Social Science*, 7(2): 135-142.
- SIM, Loo Lee (1996). “Urban Conservation Policy and The Preservation of Historical and Cultural Heritage: The Case of Singapore”, *Cities*, 13(6): 399-409.
- ÜNVER, Eda (2006). Sustainability of Cultural Heritage Management: Keklik Street and Its Surrounding Conservation and Development Project, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Middle East Technical University, Ankara.
- TÜRKÜN, A. ve Z. ULUSOY (2006). “Kentsel Sit Alanlarında Turizm Amaçlı Dönüşüm ve Sorunlar: Ankara Kaleiçi Örneği”, *Planlama*, 2(36): 129-139.

YILDIRIM, Ege (2005). “Koruma Planlamasında Bir Örnek: Kayakapı Mahallesi”,
Planlama, (31): 28-35.

YILMAZ, B.; KAYA, L. G.; ATEŞ, O. ve Y. MEMLÜK, (2011). “Geleneksel Yapıların Kentsel Mekanda Oluşturduğu Düzenin Bartın Kenti Örneğinde İncelenmesi”,
Sanat ve Tasarım Dergisi, 1(1): 1-10.

YÜCEL, Ceyhan ve Nuran ZEREN GÜLERSOY (2006). “Türkiye’de Kentsel Sit Alanlarının Planlanması İçin Bir Sistem Önerisi”,
İtü Dergisi/a, 5(1): 3-24.